

Anton Martin

po usmilenju božjem Lavantinski škof vse
verne lepo pozdravim, in Vam iz serca
vse dobro želim.

Preljubi! Bog nam je dal zdravo leto in dobro letvino; bodi Njemu čast in hvala! — Ni bilo lansko leto prehudih nalezljivih bolezn, ne velike morije, ne hude vjime po naših krajih. Pridelali smo žita in vina dovolj in prijeli več dobrega, kakor smo zaslužili. Kaj pa hočemo mi Bogu dati? — Naša sveta katolska vera nam tri posebne dobre dela kaže, z katerimi lahko Bogu vstrežemo, ako le hočemo; z njimi se naj lepše Bogu zahvalimo, če jih Njemu z čistim sercom darujemo. Te tri Bogu posebno prijetne reči so *molitev, post in milošna*. Bolj pridno kakor do zdaj hočemo toraj za naprej moliti, po premoženji rajše vbogaime deliti, bolj zvesto se postiti in pritergovati Bogu v zahvalo za toliko dušnih in telesnih dobrot. — Svoje dni so se velikobolj oistro postili, kakor zdaj; kakor nam stari ljudje pričajo. Ves štiridesetdanski post niso mesenih jedil okusili, se niso razun svete nedele noben postni dan pred ednajstim ali dvanaajstim, in perve čase keršanstva ne pred solčnim zahodom obtešili; veliko vernih se je postilo ob suhem kruhi in vodi, po izgledu in nauku Jezusovem, ki veli: „*Ozke so vrata in tesna je pot, ktera pelje v življenje! in malo jih je, kteri jo najdejo.* — *Kdor hoče za meno priti, naj sam sebe zatajuje in hodi za meno.*“

Ker pa veliko kristjanov v sedajnih časih čedalje huje na poti ojestrega posta peša; jim dobra mati, sveta kat. cerkev milo roko poda, in zapovedan post zljajša, naj bi verni kristjani polajšan post za toliko bolj zvesto in pa z hvaležnim sercam dopolnili. V imenu naše ljube matere, svete kat. cerkve Vam tudi jaz za to leto 1857 post polajšam in zapovedane postne dni napovem.

I.

Vsi verni Lavantinske škofije se imajo mesenih jedil
zderžati:

1. Vsak petek celiga leta (razun letas na božični dan);
2. Vsako kvaterno sredo, petek in saboto;
3. Na pepelnico in štiri posledne dni velikega tjedna;
4. Na bilo pred Binkoštni, pred sv. Petrom in Paulom, pred veliko Gospodnicioj ali velikoj Mašoj, pred vsemi Svetnikami, v pondelek pred devicoj Marijoj v adventu, in pa na bilo pred Božičem.

II.

1. Vse druge postne dni (tudi o sabotah razun zgoraj imenovanih) se meseno vživati dovolji, če kdo v imenu božjem hoče; ima pa za to vsak taki dan moliti *tri Očenaše, tri češena si Maria in pa apostolsko vero* v čast terpenja Kristusovega.

2. Ta molitev za mesojejo se naj opravi, če le mogoče, v družbi domačih na glas, prav pobožno in v duhi pokore. Tudi naj vsakdo, ki o postnih dnevih meseno zavživa, po svojem premoženju za tolikor več vbo-gaime daja. Ako se pa hočeš in pa zamoreš tudi take dni mesojeje zder-žati, bolje storiš; to de drugih ne zaničuj, de se dopušenja svete cerkve poslužijo; ti pa žaluj, ki meso ješ, de se ojestro postiti ne zamoreš.

3. Bolnikom mesene jedila za neki čas dovoljiti imajo domači dušni pastirji in spovedniki oblast, kedar zdravnik (vrač) svetje ali naroči; tudi takim naj duhovniki modro preložijo, kateri pri ljudeh služijo, ki naše prave vere niso. Bolehni ljudje, katerim slabost telesna sploh ne dopusti postno vživati, naj si dopušenje po svojih duhovnikih od škofa izprosijo o prepo-vedanih dneh meseno jesti.

4. Kdor dovoljbo ima v terdno zapovedanih postnih dnevih mesa jesti, si je dolžen take postne dni v živežu pritergati, če ga starost, bolezn, ali pa kak drugi pravičen vzrok ne izvzame.

III.

Vsi verni se imajo terdno postiti, to se reče, v živeži pritergati in se le enkrat na dan nasititi:

1. Vsak dan štiridesetdanskega posta razun nedel;

2. Vsako kvaterno sredo, petek in saboto;

3. V adventu vsako sredo in petek (namesti bil apostolov, o kte-rih so se svoje dni postili);

4. Na bilo pred Binkoštni, pred svetim Petrom in Paulom, pred veliko Gospodnico, pred vsemi Svetmi, v ponedlek pred devicoj Marijoj v adventi, in pa na bilo pred Božičem. Kdor ne more zavolj starosti, bo-lehnosti, zavolj težkega dela ali pota do ednajstih ali dvanajstih teš prestati, se naj maličko obteši, si pa naj za toliko več zvečer priterga, obilnej mi-lošne daja, bolj pridno moli, rajše besedo božjo posluša, in naj z drugimi dobrimi delmi nadomesti, kar se premalo posti.

To, prelube moje ovčice, je za postni čas naše svete kat. cerkve materni glas; in Vi, verni otroci, ki ste to slišali ali brali, ne bodite terdiga serca, ampak slušajte svojo skerbno mater. „Kdor cerkve ne posluša, naj ti bo kakor nevernik in očitni grešnik“: govori Kristus. „Očeta ne bo imel Boga, kdor nima cerkve za mater: pravi sv. Ciprian. Bogu pa bodi poto-ženo, de je takih toliko po sveti, ki svet post zaničujejo, in svete katolške cerkve ne spoštujejo, ker prave vere niso.

Otročiči! imamo potrebniga živeža in oblačila, imamo še ljubega zdravja, hvala Bogu! le ene, naj potrebnej reči nam od leta do leta huje pomankuje: *prave, žive svete vere*, brez ktere Bogu dopasti mogoče ni. Prava živa, delavna vera med nami umira, in močno se mi zdi, de se tudi nam polnijo Jezusove strašne besede: „Vam povem, de bo od vas vzeto božje kraljestvo, in bo dano ljudstvu, ktero bo njegov sad dalo. — Povem vam, de jih bo veliko od izhoda in zahoda prišlo, in bodo sedeli v nebeškem kra-ljestvi; otroci kraljestva pa bodo pahnjeni v unajno temo; ondi bo jok in škri-panje z zobmi.“ — Zakaj pa? me bote prašali. Prava vera nas zapuša posebno iz treh vzrokov: ker veliko ceno prave vere premalo obrajtamo in dosti zanj ne skerbimo: — ker po naši sveti veri prav ne živimo, njo

v djanji zatajimo in druge pohujšamo; — ker brez vse skerbi dopustimo, de se nejevera in krivovera čedalje bolj med nami širate: te so tri naj huji znamenja, de prava vera naše kraje zapuša. Ne daj Bog, de bi nas zapustila!

Sveta vera čez vse velja in je po besedah Jezusovih *zakladu podobna*, ki je v njivi skrit, za katero človek, kateri ga najde, vse preda in njivo kupi. — Sveta vera je *drag biser* ali žlahen kamen, za kteriga kupec vse svoje premoženje da, de biser dobi. Koliko se je Kristus trudil, de nas je v pravi veri podučil; koliko so si apostoli in njih nastopniki prizadeli, de so nam luč prave vere prižgali; koliko so naši rajni skerbili, da so nam zaklad prave izveličanske vere zapustili; nas pa gostokrat grozi h božjemu nauku iti — stariše malo skerbí svoje otroke — gospodarjem v misel ne pride svojo družino v pravi veri dobro podučevati. Tako se zgodi, de pomalem odrašeni kristjani še to pozabijo, česar so se v mladih letih naučili, in de poslednič sami ne vejo, kaj verjejo. Ako med take slaboverne kristjane kak krivi prerok pride, krivih naukov zatrosi in našo sveto vero zabavlja, hitro so taki slabo podučeni nevedneži pripravljeni nejeverske in krivoverske zmote poterjati, in pravo vero zaničevati. Pride neverni ali krivoverni zapeljivec, in slabo podučenemu ženstvu obljubi, de jo bo vzel, rada bo vero zatajila, de bole moža dobila, kajti slepa srota ne pozna, kaj sveta vera velja. Cesar malo obrajtamo, radi dober kup damo, de se Bogu usmili!

Sveta katolška vera med nami umira, ker zvesto po njej ne živimo. Prinesli so te pred nekimi letmi v cerkev božjo h svetimu kerstu, in namestnik božji so te kerstili na ime Jezusa Kristusa, ker so tvoji botri (goteji) za tebe obljubili, de hočes po sveti veri živeti, in se svoje vere ne sramovati. Premisli, kako pa zdaj živiš? — Mahomedanov (turkov) ni sram se po svoji veri omivati, svoje poste deržati in svoje molitve očitno opravljati; koliko katoličanov se pa sramuje pokrižati se, vpričo drugih ljudi moliti, se v petek in druge postne dni postiti, ker neverni ljudje vse te reči zaničujejo. Koliko se jih sramuje h spovednici iti in očitno h božji mizi pristopiti! Koliko jih je med nami, ki se katolški kristjani scer imenujejo, pa po ajdovsko živijo, ljudi pohujšajo, in drugovernim priložnost dajo, našo sveto vero zaničevati. Taki mlačni, nezvesti katoličani in pa malopridni kmetje, od katerih Kristus govori, *de so scer vinograd prijeli, pa sadu svojemu gospodu o svojem času niso dali, timveč so mu hlapce, ktire je poslal otepli, vbili, in mu poslednič tudi njegovega sina umorili. Gospod bo take nehvaležne kmete pokončal in svoj vinograd drugim dal.*

Prava sveta vera med nami peša, in krive vere se natihoma med nami širajo po besedah Kristusovih, ki govori: „*Nebeško kraljestvo je podobno človeku, kateri je dobro seme usjal na svojo njivo. Kedar so pa ljudje spali, je prišel njegov sovražnik, in je lulike med pšenico prisjal.*“ Lepa čista njiva je bila naša srečna Lavantinska škofija, z dobrim semenom prave katolške vere obsjana; ni bilo lulike nejeverstva ali krivoverstva med nami; in zdaj pogledajte kaj smo včakali! V sredo med nas se je krivoverstvo ugnezdilo, po mestih in terzih, po vesih in selih se krivi nauki sejejo, posebno pa po kerčmah (ošterijah) se krivovera oznanuje. Ako bomo brez skerbi spali, nam bo lulika krivoverstva drago pšenico prave zveličanske vere Jezusove v kratkem prerastla in zadušila. In to bi za nas bila naj večja nesreča.

Najdejo se med nami gerdoverni ljudje, ki pravijo, de ni Boga, ne hudiča, ni nebes ne pekla, in kedar človek umerje, ni ga več, kakor živinčeta ni, kteriga zakoleš. Ali nas ne bo strah, kaj tacega ziniti ali pa poslušati? „*Le neumnež pravi v svojem sercu, de ni Boga.*“ Kakor resnično pa Bog živi, bo tudi človek po smerti vekomaj živel, stvarjen po božjej podobi, in bo zavžival, kar je v tem življenju dobrega ali pa hudega storil: to nas sveta vera uči, to nam pričajo vse stvari. Nevernika, kateri med nami take naj pglavitnej resnice naše svete vere taji in človeka, kteriga je Bog malo pod angele postavil, hudoumno pod živino poniža, še *prijazno pozdraviti ne smemo* veli sv. Janez, ne pa de bi ga radovedno poslušali lažnivega preroka.

So spet drugi, ki pravijo: saj je vse edno, naj smo te ali pa une vere, de le pošteno živimo; saj imamo vsi tistega Boga. Hudo se moti, kdor govori,

de vsaka vera enako velja. Ni vsaka vera od Boga, in nas tudi h Bogu ne pelja, ampak le samo tista, ktero je sam Bog po svojem Sinu razodel, ktero je božji Sin svoji cerkvi zapustil; in ta je *naša sveta rimsko kat. vera*, ktero so apostoli oznanovali, za ktero so sveti mučeniki svoje življenje dali, ktero sta nas naša ljuba oče in mati učila; le samo ona vse razodete resnice in pripomočke ima, kateri so nam v izveličanje potrebni. Ni vse edno ali imamo sedem svetih zakramentov, alj pa dva, alj pa nobeniga, kokor se drugovernim godi. Ni vse edno, ali v sveto hišo božjo h službi božji greš, v kateri usmileni Jezus, izveličar naš vedno v presvetem zakramentu altarja prebiva, in se pri vsaki sveti maši Očetu nebeškemu za nas daruje, ali se pa v prazen tempel drugovernežev podaš, kteriga je Kristus Gospod zapustil, v katerem prave vere večna luč ne gorí. Ni vse edno, Marijo devico, nebes in zemlje kraljico častiti, kakor nas je velik angel Gabriel naučil, ali pa Mario božjo Mater za poredno (navadno) ženo imeti, kakor jo krivoverni imajo, kateri Svetnikov ne časté, se jim ne priporočajo, pa tudi Svetnikov nimajo.

Kedar tebi, katoličan, drugoverci svojo vero hvalijo, kako je lepa, pohvali tudi ti svojo sveto vero, rekoč: je lepa vaša vera, tako je naša sveta kat. vera še sto tauženkrat lepši. Kar vaša vera lepiga ima, to še ad naše prave vere ima; kar ste pa lepiga in za izveličanje potrebniga iz vere zgubili, dobili ne bote, dokler se k naši katolški, edino pravi veri ne povernete, ktera vse to ima, kar je Bog razodel. „*En Gospod, ena vera, en kerst, en Bog in Oče vsih je*: uči sv. Paul. Tako je tudi ena prava vera, ktero je Bog razodel, in le ena prava cerkev, kateri je Bog pravo vero izročil, de jo ohrani in uči; in ta edino prava cerkev je sveta mati katolška cerkev, ktero je Kristus na skalo pozidal, de je ne bodo zmagale vse peklenske moči, ter je obljubil pri njej ostati do konca sveta. Kdor se rimsko katolške cerkve loči, se Kristusa loči, ni višej ud njegovega telesa, in je suhi mladiki podoben, ki se vinskej terti odreže in brez sadu posuši; njemu vgasne prave vere izveličanska luč. In to je žalostno! —

V krivej veri, pravijo, je scer na tem sveti bolj lahko živeti; ali le v pravi katolški veri je dobro umreti; kdor torej srečen biti želji, naj sveto katolško vero skerbno ohrani kot naj dražši zaklad, naj pa tudi po tej sveti veri živi; zakaj pri njej krivega ni; krivo je samo to, de jo premalo cenimo, in pa preslabo po nji živimo; in to stori, de se jih toliko med nami spotika in pogubi. — Mi drugovernih ne sodimo; Bog jih bo sodil, kako so svoje vere prepričani in po tajisti živijo; pa krivovero obsodimo, de ni prava in ne zastava izveličanja našega, ampak nevarna zmota. Mi krivovero kot zapeljivo zmoto sovražimo in se je skerbnej zогibajmo kakor kužne bolezni; drugoverne pa po keršansko ljubimo, in posebno jim vse dobro storimo, ki med nami živijo, jim pa tudi prav goreče željimo, naj bi z nami bili edne vere, edniga serca, kakor je Kristus molil za nas. To nam naša sveta katolška vera velí.

Ko je sv. Peter Veroneški v šolo hodil, ga je enkrat njegov krivoverni stric poprašal: „Petrek! kaj se pa v šoli učiš?“ Mladenčik mu serčno odgovori: Svete katolške vere se učim!“ in mu vso apostolsko vero odmoli. — Oh naj bi se tudi naši otroci v šoli kakor doma ravno tak zvesto svete kat. vere naučili, kakor sv. Peter mučenik! Sv. Peter je v pravi veri odrastil, je bil mašnik, prave vere serčen učenik in je za pravo vero svojo kerv prelil. Krivoverni sovražniki so ga gredé napadli in umorili; on pa je umiraje na ves glas molil: „*Verujem v Boga Očeta vsegamogočnega*,“ i. t. d. In ko že ves v kervi ni govoriti mogel, je svoj perst v kerv pomočil, ktera mu je za pravo vero iz smertne rane tekla, in je na zemljo zapisal: „*Kredo, verjem*.“ Bratje! sestre! v ravno tej pravi, svetej, edino zveličanskej veri hočemo tudi mi živeti in umreti. De smo katoličani, sini in hčere svete matere katolške cerkve, edne Jezusove neveste: to je naša čast, to je naša naj večja sreča.

Hočemo pa v tej sveti pravi veri stanovitno živeti in srečno umreti, prizadevajmo si jo čedalje bolj spoznavati in v njenih naukih tako poterdimo se, de bomo vselej pripravljeni odgovor dati vsakemu, kateri nas bo vprašal po uzroku upanja, ktero je v nas — po naši sveti veri: kakor nam sv. apostol Peter velí. Bog hoče, kakor se mi zdi, našo sveto vero poskusiti, kako je

kaj terdua in stanovitna, ter je dopustil drugovercom v naše soseske, kojih svoje dni ni bilo med nami. Kamnje spotike nam lahko bodo; skerbimo in varujmo se, de se nad njimi ne spoteknemo in v pravi veri ne oslabimo. Oživljajmo luč naše svete vere skoz skerbno poslušanje naukov božjih, in skoz pogosto, vredno prijemo svetih zakramentov, ter se ne sramujmo opravljati pobožne šege svete službe božje, kakor nam jih naša sveta cerkev naroča. Krivi nauki drugovernih ljudi, katerih je čedalje več med nami, bodo kakor sovražni vetrovi po luči naše svete vere pihali, de bi nam jo vgasnili. Skerbno poslušanje božjiga nauka nam predivo za stenj preskerbi, pobožna molitev pa olje naljiva, de nam luč vere čerstvo gori, in je nobeden vihar ne vgasne. Pridno pa tudi otrinjajmo luč našega keršansko katoliškega djanja z svetim postam, z zatajevanjem in premaganjem svojih slabih nagonov, *naj sveti naša luč pred ljudmi*, kakor Kristus pravi, *de vidijo naše dobre dela*, in častijo Očeta, *kteri je v nebesih*, pa tudi ljubijo in spoštujejo po tem našo sveto vero, ki nam kaže pravo pot h časnej sreči in v izveličanje večno.

Samo edno Vas prosim, preljube moje ovčice, samo to Vam iz celiga serca priporočim: pravo vero zvesto ohranite in po njej lepo živite; molite pa tudi, naj bi ne bilo daleč med nami krivover, ampak en hlev in en pastir. Amen!

Pri sv. Andreju prvo predpepelnično nedelo 1857.

ANTON MARTIN,

Lavantinski škof.

[illegible][illegible]

Prvi svetovni kongres pravoslavne cerkve, ki se je odvijal v Moskvi leta 1948, je bil prvi kongres pravoslavne cerkve po drugi svetovni vojni. Na kongresu so se udeležili predstavniki pravoslavne cerkve iz vsega sveta, vključno s predstavniki pravoslavne cerkve iz Jugoslavije. Kongres je bil prvi kongres pravoslavne cerkve po drugi svetovni vojni, ki se je odvijal v Moskvi leta 1948. Na kongresu so se udeležili predstavniki pravoslavne cerkve iz vsega sveta, vključno s predstavniki pravoslavne cerkve iz Jugoslavije. Kongres je bil prvi kongres pravoslavne cerkve po drugi svetovni vojni, ki se je odvijal v Moskvi leta 1948.

ИЗДАТЕЛЬСТВО МОТНА